

Short communications

การให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองโดยผู้ใช้ประโยชน์: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

Valuing Protected Area by Users: A Case Study of
Khao Yai National Park

ศิริดา นัยผ่องศรี

นภวรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เขียว

สันต์ เกตุปราณีต

Sirada Naipongsri

Noppawan Tanakanjana Phongkhieo

San Kaitpraneet

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Faculty of Forestry, Kasetsart University, Chatuchak, Bangkok 10900, Thailand

E-mail: Sirada_g@hotmail.com

รับต้นฉบับ 4 พฤษภาคม 2554

รับลงพิมพ์ 14 กรกฎาคม 2554

ABSTRACT

The objectives of this research were to investigate the characteristics of protected area valuing by visitors to Khao Yai National Park and local people associated with the Park, behavioral responses of those users toward protected area management and to study the influence of protected area valuation on behavioral responses toward protected area management. Data were collected through personal interview surveys of 200 Park visitors and 247 local people. The survey data were analyzed using descriptive statistics, factor analysis, *t*-test, correlation analysis and multiple regression analysis. Factor analysis identified four groups of protected area valuation—namely, recreational value, natural resource and biodiversity conservation value, environmental service and life support value, and nature and historical learning value. These four groups of protected area values accounted for 57% of the variance in protected area users. The *t*-test found that the average scores of protected area valuation by park visitors and local people were not significantly different. A majority of Park visitors and local people had a moderate level of behavioral responses toward protected area management with 81.5% and 93.4%, respectively. Correlation analysis found that the four groups of protected area values were significantly correlated to the behavioral responses of both visitors and local people groups, while the multiple regression analyses produced different results. Natural resource and biodiversity conservation value and nature and historical learning value significantly influenced the behavioral responses of park visitors and accounted for 16% of the variance in the responses ($F = 9.381$; $P\text{-value} = 0.000$; $R^2 = 0.16$). Nature resource and biodiversity conservation value and environmental service and life support value significantly influenced the behavioral responses of local people and accounted for 15% of the variance in the responses ($F = 10.220$; $P\text{-value} = 0.000$; $R^2 = 0.15$).

Keywords: protected area values, visitors, local people, Khao Yai National Park

บทคัดย่อ

การศึกษาคำครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของผู้นำเขื่อนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองของผู้นำเขื่อนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และเพื่อศึกษาอิทธิพลของการให้คุณค่าที่มีต่อพฤติกรรมการตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองของผู้นำเขื่อนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยเก็บข้อมูลจากผู้นำเขื่อนในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 200 คนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่รอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 247 คน ด้วยแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ปัจจัย การทดสอบที การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัย พบว่าสามารถจำแนกการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองได้ 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) คุณค่าด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ 2) คุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ 3) คุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต 4) คุณค่าด้านการเรียนรู้ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของนิสิต นักศึกษา และเป็นแหล่งที่สัตว์ป่าดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย โดยทั้ง 4 กลุ่มปัจจัย อธิบายค่าความแปรปรวนในกลุ่มตัวอย่างได้ประมาณร้อยละ 57 (cumulative percentage of variance = 56.571) ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองโดยผู้ใช้ประโยชน์ 2 กลุ่ม ด้วยวิธีการทดสอบที พบว่าการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้นำเขื่อนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองทางบวกมาก คิดเป็นร้อยละ 81.5 และ 93.4 ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างการให้คุณค่าด้านต่างๆ ที่ผู้นำเขื่อนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีต่อพื้นที่คุ้มครองกับพฤติกรรมการตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครอง พบว่าการให้คุณค่าทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตอบสนองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม และเมื่อทดสอบความมีอิทธิพลต่อกัน พบว่าคุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิมฯ และคุณค่าด้านการเรียนรู้ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของนิสิต นักศึกษาฯ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตอบสนองของผู้นำเขื่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยก่อให้เกิดการแปรผัน ร้อยละ 16 ($F=9.381$; $P\text{-value} = 0.000$; $R^2 = 0.16$) ในขณะที่คุณค่าด้านการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิมฯ และคุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตอบสนองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น โดยก่อให้เกิดการแปรผันร้อยละ 15 ($F = 10.220$; $P\text{-value} = 0.000$; $R^2 = 0.15$)

คำสำคัญ: การให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครอง ผู้นำเขื่อน ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

คำนำ

พื้นที่คุ้มครองเป็นพื้นที่ที่ประกาศจัดตั้งเพื่อคุ้มครองและบำรุงความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรทางวัฒนธรรม พร้อมทั้งมีระบบการจัดการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายหรือวิธีการอื่นที่มีประสิทธิภาพ (Lucas, 1994) จึงเป็นพื้นที่ทางธรรมชาติที่มีคุณค่าและให้ประโยชน์ต่อสังคมนานัปการ สำหรับประเทศไทยพื้นที่คุ้มครองส่วนใหญ่ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นประเภทอุทยานแห่งชาติ ซึ่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2550) ได้กำหนดความหมายของอุทยานแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติไว้ว่าเป็นที่สงวนไว้เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงามให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมมิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป และถูกใช้ไปในทางผิด เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้พักผ่อนหย่อนใจและเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าธรรมชาติ การรับรู้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของสังคมส่วนใหญ่มักเป็นผลประโยชน์ที่ได้รับจากทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางตรงและทางอ้อมที่คิดเป็นรูปเงินตราหรือจับต้องได้ เช่น เป็นพื้นที่ที่สวยงาม สภาวะแวดล้อมดี เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เป็นต้น ในต่างประเทศมีการศึกษาการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองต่อสังคมในส่วนของคุณค่าที่ไม่ใช่ทางวัตถุ ได้แก่ คุณค่าด้านจิตใจ คุณค่าด้านสุนทรียศาสตร์ คุณค่าด้านวัฒนธรรม คุณค่าต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสร้างสรรค์ความเป็นอยู่ในสังคมให้ดีขึ้น ซึ่งการศึกษาจะนำไปสู่ความเข้าใจพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกในด้านการให้ความสำคัญของพื้นที่คุ้มครองคุณค่าดังกล่าวบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่คุ้มครองและการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ขึ้นพื้นฐานได้ อีกทั้งสิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงพื้นฐานของจิตใจมนุษย์ที่มีแรงบันดาลใจในการให้ค่ากับการ

อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระยะยาว และทำให้ทราบว่าสังคมมีความรู้สึกอยากปกป้องทรัพยากรในพื้นที่คุ้มครองมากขึ้นเพียงใด (World Commission on Protected Areas, 2000) ดังเช่นการศึกษาของ Manning and More (2002) พบว่าการตระหนักถึงคุณค่าด้านนันทนาการมีความสำคัญในการตัดสินใจในการมาเยือนอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่ง และทำให้รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของจึงจะทำให้ผู้มาเยือนช่วยกันดูแลรักษาพื้นที่คุ้มครองไว้ ซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาวิจัยในเรื่องเหล่านี้โดยตรง ทั้งนี้การให้คุณค่าเป็นความเชื่อพื้นฐานของปัจเจกบุคคลที่สะท้อนถึงการให้ความสำคัญ หรือการตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีความเชื่อมโยงเป็นพฤติกรรมภายในของบุคคลที่สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิด วัฒนธรรม และการหล่อหลอมทางสังคม (นภวรรณ, 2550) การศึกษาการให้คุณค่าด้านต่างๆ ของพื้นที่คุ้มครองจึงมีความสำคัญ จะทำให้ทราบว่าผู้ใช้ประโยชน์ให้ความสำคัญพื้นที่คุ้มครองมากขึ้นเพียงใด และการให้คุณค่าดังกล่าวมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การตอบสนองต่อแนวทางจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างไรบ้าง ซึ่งคำตอบที่ได้จะช่วยสร้างความเข้าใจในมิติทางสังคมให้แก่ผู้จัดการพื้นที่ในการกำหนดนโยบายและมาตรการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การประกาศจัดตั้งของอุทยานแห่งชาติและสถานการณ์การใช้ทรัพยากรในพื้นที่คุ้มครองที่เหมาะสมต่อไป โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นพื้นที่ตัวอย่าง เนื่องจากเป็นพื้นที่คุ้มครองที่มีการใช้ประโยชน์เข้มข้น มีคุณค่าของทรัพยากรที่มีความหลากหลาย อีกทั้งได้รับการประกาศจากองค์การยูเนสโกให้เป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ และเป็นมรดกของกลุ่มประเทศอาเซียนซึ่งนับว่าเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าความสำคัญในระดับนานาชาติ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการให้ค่าพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือนและ

ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อศึกษาพฤติกรรม การตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และเพื่อศึกษาอิทธิพลของการให้คุณค่ากับพฤติกรรม การตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองของ ผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

โดยกำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้ สมมติฐานที่ 1 ผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองแตกต่างกัน สมมติฐานที่ 2 การให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองของ ผู้มาเยือน สมมติฐานที่ 3 การให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

อุปกรณ์และวิธีการ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีอุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามผู้มาเยือน แบบสอบถามประชาชนในชุมชนท้องถิ่น และอุปกรณ์เครื่องเขียน ส่วนอุปกรณ์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

โดยทำการตรวจเอกสารหลักการ แนวคิด และผลงานวิจัยในบทความ วารสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของผู้ใช้ประโยชน์ แนวคิดการจัดการพื้นที่คุ้มครอง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และพื้นที่ศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อนำมา กำหนดกรอบแนวคิด สมมติฐาน และสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

การรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

กำหนดประชากรและสุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ สำหรับผู้มาเยือนกำหนดให้เป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาเยือนพื้นที่ศึกษาเพื่อนันทนาการ โดยหน่วยในการวิเคราะห์ ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปัจเจกบุคคล โดยคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Yamane (1973) จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในเดือนธันวาคมของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2552) เฉลี่ยรายเดือนในรอบ 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543- 2552 ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี จำนวน 7,648,045 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายได้จำนวนขั้นต่ำ 178 ตัวอย่าง และกำหนดประชากรและสุ่มตัวอย่างประชาชนในชุมชนท้องถิ่นจากหมู่บ้านที่อยู่ภายในแนวเขตกันชนห่างจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 5 กิโลเมตรจำนวน 10 หมู่บ้าน เลือกหมู่บ้านแบบเจาะจงโดยพิจารณาจากความคาบเกี่ยวกับพื้นที่และปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติกับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น โดยใช้ครัวเรือนเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ จากสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของ Yamane (1973) ได้จำนวนขั้นต่ำ 202 ครัวเรือน ทำการเก็บตัวอย่าง มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 247 ครัวเรือน จากตัวแทนของครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คน

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามของผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่น โดยออกแบบเครื่องมือจากการศึกษาและรวบรวมแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครอง และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา นำมาสร้างแบบสอบถามที่ใช้ทั้งคำถามปลายเปิดและปลายปิดให้ครอบคลุมทุกตัวแปรที่กำหนดไว้ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย

ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของ

เครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบและทำการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ จากนั้นนำเครื่องมือไปทดสอบ (pretest) กับผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นรอบๆ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนกลุ่มละ 30 ตัวอย่าง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความยากง่ายของคำถาม ในส่วนของความรู้เกี่ยวกับพื้นที่คุ้มครอง และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีการวัดความสอดคล้องภายในแบบ Cronbach โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาในส่วนของตัวแปรการให้คุณค่าด้านต่างๆ ของผู้ใช้ประโยชน์ที่มีต่อพื้นที่คุ้มครอง และทัศนคติต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.926 และ 0.782 ตามลำดับ และการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น Kuder-Richardson (K.R.21) (พวงรัตน์, 2540) ของตัวแปรความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่คุ้มครอง ได้ค่าเท่ากับ 0.406

เก็บข้อมูลภาคสนาม นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง ได้กลุ่มตัวอย่างผู้มาเยือน 200 ตัวอย่าง และประชาชนในชุมชนท้องถิ่น 247 ตัวอย่าง พร้อมทั้งการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตัวในพื้นที่คุ้มครองของผู้เยือน เพื่อนำมาประกอบการอธิบายผลและให้ข้อเสนอแนะ

วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการศึกษา นำแบบสอบถามที่เก็บได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ จัดทำคู่มือลกรหัส (codebook) และทำการลกรหัส (coding) ข้อมูล จากนั้นวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษาทุกตัว วิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยวิธีการทดสอบที (t-test) วิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรประกอบการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (multiple

regression analysis) เพื่อทดสอบความมีอิทธิพลของตัวแปร โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05

ผลและวิจารณ์

ผลการศึกษการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองโดยผู้ใช้ประโยชน์ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อธิบายผลตามการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร และการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือน และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

พบว่าผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่า เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 53.3 และ 46.7 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.5 โดยมีอายุเฉลี่ย 31.53 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 63.3 ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 31.7 ซึ่งเดินทางมาเยือนจากต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 82.8 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.5 ลักษณะที่อยู่อาศัยของชุมชนในวัยเด็กของผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นชุมชนชนบทขนาดกลาง มีคนอาศัยอยู่ไม่เกิน 1,000 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างอาศัยในชุมชนที่ใกล้ชิดกับพื้นที่ธรรมชาติ และมีประสบการณ์ในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติ

การศึกษการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครอง มีประเด็นคำถามจำนวน 22 ข้อ โดยให้ผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ระบุตามระดับการให้คุณค่าซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างยิ่งไปจนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง พบว่าเมื่อนำค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือนมาจัดกลุ่มการให้คุณค่าซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้คะแนนระหว่าง 1.00-2.33 เป็นกลุ่มที่มีการให้คุณค่าในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.5 กลุ่มที่ได้คะแนนระหว่าง 2.34 - 3.67 เป็นกลุ่มที่มีการให้คุณค่าในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.0 กลุ่มที่ได้คะแนนระหว่าง

3.68 -5.00 เป็นกลุ่มที่มีการให้คุณค่าในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 84.5

และเมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัจจัย พบว่าสามารถจำแนกการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองได้ 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) คุณค่าด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ 2) คุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิม ทรัพยากรธรรมชาติที่มีลักษณะโดดเด่น และความหลากหลายทางชีวภาพ 3) คุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต 4) คุณค่าด้านการเรียนรู้ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของนิสิต นักศึกษา และเป็นแหล่งที่สัตว์ป่าดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย โดยการจัดกลุ่มดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรปรวนของการให้คุณค่าได้ร้อยละ 56.571 (cumulative percentage of variance= 56.571) ผู้มาเยือนได้ให้คุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด คือ 4.09 รองลงมาเป็นคุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อม และปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีค่าเฉลี่ยคะแนน 4.04

ตอนที่ 2 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร และการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายคิดเป็นร้อยละ 55.3 และ 44.7 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 15-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.5 โดยมีอายุเฉลี่ย 37.54 ปี จบการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 42.3 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 23.5 มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 55.9 ลักษณะที่อยู่อาศัย

ของชุมชนในวัยเด็กประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นชุมชนชนบทขนาดกลาง มีคนอาศัยอยู่ไม่เกิน 1,000 คน คิดเป็นร้อยละ 66.8 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างอาศัยในชุมชนที่ใกล้ชิดกับพื้นที่ธรรมชาติ และมีประสบการณ์ในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ในชุมชน

การศึกษาการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น พบว่าเมื่อนำค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมของการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมาจัดกลุ่มการให้คุณค่า เช่นเดียวกับผู้มาเยือน พบว่าประชาชนในชุมชนท้องถิ่น กลุ่มที่ให้คุณค่าในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 0.4 กลุ่มที่มีการให้คุณค่าในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 6.9 กลุ่มที่มีการให้คุณค่าในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 92.7 และเมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัจจัย พบว่าการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองทั้ง 4 กลุ่ม ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นได้ให้คุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ มีค่าเฉลี่ยคะแนนมากที่สุด คือ 4.11 รองลงมาเป็นคุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อม และปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีค่าเฉลี่ยคะแนน 4.05

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองโดยผู้ใช้ประโยชน์ 2 กลุ่ม คือ ผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ด้วยการทดสอบที่พบว่า การให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่าทั้งสองกลุ่มตัวอย่างได้ให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมที่ไม่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดที่ปรากฏตาม (Table 1)

Table 1 Differences between the average score of each group of protected area values by Khao Yai National Park visitors and local people.

Protected area value	Park visitors (n=200)		Local people (n=247)		t	P-value
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. Recreational value	4.02	0.57	4.03	0.46	-0.261	0.798
2. Natural resource and biodiversity conservation value	4.09	0.60	4.11	0.41	-0.531	0.596
3. Environmental service and life support value	4.04	0.64	4.05	0.51	-0.219	0.827
4. Nature and historical learning value	3.81	0.73	3.91	0.56	-1.629	0.104

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการตอบสนองต่อ แนวทางจัดการพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือน และประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

ผลการศึกษาพฤติกรรมการตอบสนองต่อ
แนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือนอุทยาน
แห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 19 ข้อ โดยให้ผู้มาเยือน
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ระบุตามความจริงเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติตัวขณะเข้าไปในพื้นที่คุ้มครอง ซึ่งแบ่งออกเป็น
3 ระดับ คือ ไม่เคยทำ ทำเป็นบางครั้ง และทำเป็นประจำ
พบว่าพฤติกรรมทางบวกที่ผู้มาเยือนปฏิบัติมากที่สุด
คือ กางเต็นท์พักแรมเฉพาะในบริเวณที่อุทยานแห่งชาติ
กำหนด มีค่าเฉลี่ย 1.76 รองลงมา คือ นำขยะที่เกิดจาก

การประกอบกิจกรรมนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ
มาทิ้งในบริเวณที่กำหนด มีค่าเฉลี่ย 1.74 และการขับรถ
ช้าลงเมื่อเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติเพื่อป้องกันการ
ขับรถชนสัตว์ป่า มีค่าเฉลี่ย 1.60 สำหรับพฤติกรรมทาง
ลบที่ผู้มาเยือนปฏิบัติมากที่สุด คือ การไม่เข้าฟังการ
ปฐมนิเทศ/การบรรยายของเจ้าหน้าที่เรื่องการปฏิบัติตัว
ในอุทยานแห่งชาติ เพราะรู้ดีอยู่แล้วเสียเวลาและเป็นเรื่อง
ที่รู้ดีอยู่แล้ว มีค่าเฉลี่ย 0.68 รองลงมาส่งเสียงดีใจและ
เรียกคนอื่นให้ดูสัตว์ป่าที่ได้พบเห็น มีค่าเฉลี่ย 0.53 และ
การก่อกองไฟในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เพื่อให้ความ
อบอุ่นเวลากลางคืน มีค่าเฉลี่ย 0.48 ดังรายละเอียด
ที่ปรากฏตาม (Table 2)

Table 2 On-site visitor behavior in Khao Yai National Park.

Preformed Behavior/Activity	(n= 200)	
	\bar{X}	SD
1. I camped only in designated area.	1.76	0.56
2. I dropped litter only in designate area /container.	1.74	0.55
3. I drove slowly when entering the park to prevent crashing to wildlife.	1.60	0.69
4. I stopped to read the interpretive sign in nature trail and at visitor center in order to learn about value of the park resources.	1.58	0.53
5. Before visiting the park, I researched relevant information before hand so that I know well about the place to visit.	1.20	0.63
6. I preferred to have park ranger guide my long hiking as it safe and I can learn more about the nature.	0.99	0.77
7. I did not attend an orientation on how to behave while staying in the park as it wasted my time and I knew it.	0.68	0.62
8. I shout loudly when seeing wildlife to let other people know and see it with me.	0.53	0.66
9. I set a fire when it cold while staying in the park.	0.48	0.64
10. I did landfill for food waste where there was no trash bin.	0.44	0.70
11. I sometime walked off- trail in order to experience quiet place and to see rare plants.	0.42	0.65
12. I turn on car stereo loudly while driving or parking in the park.	0.31	0.63
13. I fed wildlife to make it come closer and I could see its behavior.	0.30	0.58
14. I left food scraps on the ground in order to feed animal.	0.28	0.56
15. I collected tree leaves and seeds in the park to take home for souvenir.	0.26	0.52
16. I usually make scar on trees to direct my way when hiking into the forest.	0.22	0.52
17. I took some beautiful plants in the park back home to replant it.	0.21	0.48
18. I used natural water area as a toilet.	0.20	0.48
19. I threw litter into waterfall as water self purify all the time so that it will not cause any environmental pollution.	0.17	0.44

ผลการศึกษาพฤติกรรมการตอบสนองต่อการจัดการพื้นที่คุ้มครองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นรอบๆ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่าพฤติกรรมทางบวกที่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นปฏิบัติมากที่สุดคือ ขับรถช้าลงเมื่อเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติเพื่อป้องกันการขับรถยนต์ตัวป่า มีค่าเฉลี่ย 1.24 รองลงมาเข้าร่วมทำกิจกรรมฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรมในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ มีค่าเฉลี่ย 0.87 และการช่วยสอดส่อง

คนทำผิดกฎระเบียบในพื้นที่คุ้มครอง มีค่าเฉลี่ย 0.67 สำหรับพฤติกรรมทางลบที่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นปฏิบัติมากที่สุด คือ การซื้อของป่าที่เพื่อนบ้าน/ชาวบ้านในหมู่บ้านอื่นนำมาขาย มีค่าเฉลี่ย 0.38 รองลงมา ขับรถเขา-ออกพื้นที่คุ้มครองได้ตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ย 0.32 และเก็บใบไม้ เมล็ดพันธุ์ไม้ ที่ตกอยู่ใต้ต้นไม้ เพื่อไว้เป็นของที่ระลึก มีค่าเฉลี่ย 0.28 ดังรายละเอียดที่ปรากฏตาม (Table 3)

Table 3 Behavior of local people in the Khao Yai National Park.

(n=247)

Preformed Behavior/ Activity	\bar{X}	SD
1. I drove slowly when entering the park to prevent crashing to wildlife.	1.24	0.85
2. I participated in forest rehabilitation activities in the national park.	0.87	0.68
3. I helped park officer observing people who violated park regulations.	0.67	0.65
4. I used landfill for food waste where there was no trash bin.	0.42	0.68
5. I bought some forest products from my neighbors.	0.36	0.52
6. I could drive in and out national park boundaries any time.	0.32	0.60
7. I collected tree leaves and seeds in the park to take home for souvenir.	0.28	0.49
8. I took some beautiful plants in the park back home to replant it.	0.23	0.47
9. I encroached on degraded forest areas within the park.	0.19	0.41
10. I cut trees in the park for household fuel wood.	0.19	0.42
11. I set a fire when it was cold while staying in the park.	0.19	0.44
12. I usually make loud noise while in the park to prevent wildlife get close to me.	0.18	0.43
13. I usually make scar on trees to direct my way when hiking into the forest.	0.14	0.40
14. I caught wildlife in protected area, kept it for while then released.	0.11	0.35
15. I grazed my livestock within the national park.	0.11	0.36
16. I threw litter into waterfall as water self purify all the time so that it will not cause any environmental pollution.	0.10	0.34
17. I burned agricultural waste in degraded forest areas within the park.	0.09	0.32
18. I used natural water area as a toilet.	0.09	0.36
20. I took hunting equipment with me while entering the national park.	0.06	0.30

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองกับพฤติกรรมการตอบสนองต่อแนวทางจัดการพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชน

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของ 2 กลุ่มตัวอย่างพบว่าให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่น จำนวน 3 ด้าน มีความ

สัมพันธ์กับพฤติกรรมการตอบสนองต่อแนวทางจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ การให้คุณค่าด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ คุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิมทรัพยากรธรรมชาติที่มีลักษณะโดดเด่นและความหลากหลายทางชีวภาพ คุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานในการดำรง

ชีวิต โดยผลการทดสอบความสัมพันธ์ของผู้มาเยือน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน r เท่ากับ 0.273, 0.341 และ 0.326 ตามลำดับ และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีค่า(r) เท่ากับ 0.294, 0.339 และ 0.309 ตามลำดับ และมีการให้คุณค่าจำนวน 1 ด้าน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ คุณค่าด้านการเรียนรู้ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของนิสิตนักศึกษา และเป็นแหล่งที่สัตว์ป่าดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย โดยมีค่า r เท่ากับ 0.153 และ 0.157 ตามลำดับ และมีค่าเป็นบวก (+) หรือมีทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้าผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ คุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิมทรัพยากรธรรมชาติที่มีลักษณะโดดเด่นและความหลากหลายทางชีวภาพ คุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ก็จะส่งผลให้มีพฤติกรรมตอบสนองต่อแนวทางจัดการพื้นที่คุ้มครองทางบวกสูงตามไปด้วย

เมื่อทดสอบความมีอิทธิพลจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุของผู้มาเยือนและของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น พบว่าการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองด้านต่างๆ ทุกตัวรวมกัน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตอบสนองต่อแนวทางจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 9.381$; $P\text{-value} = 0.000$ และ $F = 10.220$; $P\text{-value} = 0.000$ ตามลำดับ) โดยก่อให้เกิดความแปรปรวนในตัวแปรตามที่ระดับ 0.01 ประมาณร้อยละ 16 และร้อยละ 15 ตามลำดับ ($R^2 = 0.162$ และ $R^2 = 0.146$) แต่เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของการให้คุณค่าแต่ละด้านต่อพฤติกรรมตอบสนองต่อแนวทางจัดการพื้นที่คุ้มครองของผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นพบว่ามีการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครอง 2 ด้าน มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ การให้คุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิม

ทรัพยากรธรรมชาติที่มีลักษณะโดดเด่นและความหลากหลายทางชีวภาพ ($Beta = 0.375$; $t = 3.438$; $P\text{-value} = 0.001$ และ $Beta = 0.208$; $t = 2.545$; $P\text{-value} = 0.012$ ตามลำดับ) รองลงมาผู้มาเยือนได้ให้คุณค่าด้านการเรียนรู้ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของนิสิตนักศึกษาและเป็นแหล่งที่สัตว์ป่าดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัย ($Beta = -0.207$; $t = -2.202$; $P\text{-value} = 0.029$) และประชาชนในชุมชนท้องถิ่นได้ให้คุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ($Beta = 0.160$; $t = 2.048$; $P\text{-value} = 0.042$)

สรุป

ผลการศึกษาโดยรวมพบว่าผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 200 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน เดินทางมาเยือนจากต่างจังหวัด สำหรับผลการศึกษาประชาชนในชุมชนท้องถิ่นรอบๆ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 247 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 15-20 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นรอบๆ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท และในวัยเด็กอาศัยในชุมชนชนบทขนาดกลาง

ผลการศึกษาการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองพบว่าผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีการให้คุณค่าในระดับมาก เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัจจัย พบว่าสามารถจำแนกการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองได้ 4 กลุ่ม โดยให้คุณค่ามากที่สุดในการเป็นแหล่งอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิมทรัพยากรธรรมชาติที่มีลักษณะโดดเด่นและความหลากหลายทางชีวภาพ ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของการให้คุณค่าพื้นที่

คุ้มครองโดยผู้ใช้ประโยชน์ 2 และกลุ่ม ด้วยการทดสอบที่ พบว่าการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตอบสนองต่อแนวทางการจัดการพื้นที่คุ้มครองทางบกในระดับมาก และผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างการให้คุณค่าพื้นที่คุ้มครองแต่ละด้านของผู้มาเยือนและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นกับพฤติกรรมตอบสนองการจัดการพื้นที่คุ้มครอง พบว่าการให้คุณค่าทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมตอบสนองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม และเมื่อทดสอบความมีอิทธิพลต่อกัน พบว่าคุณค่าด้านการเป็นแหล่งอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิมฯ และคุณค่าด้านการเรียนรู้ธรรมชาติและประวัติศาสตร์ของนิสิตนักศึกษาฯ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตอบสนองของผู้มาเยือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยก่อให้เกิดความแปรปรวนร้อยละ 16 ($F=9.381$; $P\text{-value}=0.000$; $R^2=0.162$) ในขณะที่คุณค่าด้านการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติดั้งเดิมฯ และคุณค่าด้านการให้บริการสิ่งแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมตอบสนองของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น โดยก่อให้เกิดความแปรปรวนร้อยละ 15 ($F=10.220$; $P\text{-value}=0.000$; $R^2=0.146$) จากผลการวิจัยในครั้งนี้นำไปสู่ข้อเสนอแนะในการวางแผนจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่เหมาะสมต่อไป

คำนิยม

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับการสนับสนุนทุนช่วยเหลืองานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2550. **แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พ.ศ.2550-2559**.กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ.
- _____. 2552. **รายงานสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติต่างๆ ของประเทศไทย**. ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ.
- นภวรรณ ฐานะกาญจน์. 2550. **เอกสารประกอบการสอนวิชา 308512 มนุษยมิติในการจัดการอุทยานและพื้นที่นันทนาการ**. ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 7.สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- Lucas, P.H.C. (Bing). 1994. **Guidelines for Protected Areas Management Categories. Protected Areas and World Heritage Programme**. 17 - 23.
- Manning, R. and T. More. 2002. Recreational values of public parks. **The George Wright Forum** 19(2): 21 - 30.
- World Commission on Protected Areas. 2000. **Task Force on the Non Material Values of Protected Areas**. published report, Gland, Switzerland.
- Yamane, T. 1973. **Statistic: An Introduction Analysis**. International edition. Tokyo.